

стро-Унгария да навлезе и окупира Босна и Херцеговина, безъ да чака съгласието на Високата Порта. Тоя съвѣтъ на Бисмарка показва, че Европа бѣ прѣдрѣшила въпроса, че тя ще наложи на Турция своето рѣшение, ако ще би и силомъ, но ще го наложи. Военнитѣ приготовления на австрийцитѣ, изявленията на Бисмарка въ конгреса, че Силитѣ *ще защитатъ своитѣ собствени интереси*, даването гласностъ на това рѣшение на конгреса, заплашителниятъ тонъ на Биконсфилда, всичко това показвало колко опасно е положението и накарало турскитѣ пратеници да побързатъ и избѣгнатъ компликациитѣ чрѣзъ нѣкакво споразумѣние съ Австрия.

Това споразумѣние съставлява тайната клауза на тѣй нареченото *„прѣдварително споразумѣние“* на Турция съ Австро-Унгария за врѣмнената окупация отъ послѣдната на Босна и Херцеговина и Ново-Пазарския санджакъ“.

Ето текстътъ на тази секретна клауза: „По изказаното желание на отоманскитѣ прѣдставители отъ името на тѣхното правителство, австро-унгарскитѣ делегати заявяватъ, въ името на Негово Императорско и Кралско-Апостолическо Величество, че суверенитѣ права на Негово Императорско Величество султанътъ надъ Босна и Херцеговина нѣма да бждатъ накърнени отъ окупацията, за която е въпросъ въ оня членъ отъ договора, който днесъ ще се подпише и който членъ ще се отнася до казанитѣ провинции, че окупацията ще се счита като врѣменна и че едно прѣдварително съглашение върху подробноститѣ по окупацията ще се подпише веднага подиръ свършването на конгреса, между двѣтѣ правителства“. Това задължение на австро-унгарското правителство носи дата 13 юли 1878 год. (новъ стилъ) и е подписано отъ тримата австрийски делегати: Андраши, Кароли и Хаймерле.

X.

Тѣй се свърши въпросътъ за окупацията на Босна и Херцеговина, както се свърши и най-капиталниятъ въпросъ за нашето разпокъсване въ конгреса. Най-блѣстятата побѣда тамъ нанесе Австро-Унгария, безъ да извади